

УДК 793.3:316.7

<https://doi.org/10.31652/3041-1017-PIATE-2025.5.30>**Науменко Н.О.**

викладач

Вінницький державний педагогічний університет

імені Михайла Коцюбинського

м. Вінниця, Україна

Vasilevskyi94@gmail.com**Сушицький М.І.**

викладач

Вінницький державний педагогічний університет

імені Михайла Коцюбинського

м. Вінниця, Україна

mikolasusickij8@gmail.com**Науменко І.В.**

викладач

Вінницький державний педагогічний університет

імені Михайла Коцюбинського

м. Вінниця, Україна

ilonarimar2017@gmail.com

ДИСКО-ТАНЦІ І МОЛОДЬ: ФУНКЦІЇ, ПІДҐРУНТЯ, РЕАЛІЇ

Анотація. У статті розглянуто диско-танець як соціокультурне явище, що відіграє значну роль у процесах соціалізації молоді. Проаналізовано функції дискотеки як простору неформальної комунікації та самовираження, визначено її вплив на емоційний стан підлітків. Автор порушує питання психофізіологічного впливу ритмічної музики та підкреслює значення свідомого підходу до жанрово-стильового аналізу музичного супроводу у хореографічній діяльності. Узагальнено педагогічні аспекти використання хореографії як засобу морально-духовного розвитку та культурного виховання молоді.

Ключові слова: диско-танець, музичний аналіз, неформальна комунікація, педагогічний вплив, ритм і емоції, соціалізація молоді, хореографічна освіта

Abstract. The article explores disco dance as a sociocultural phenomenon that plays a significant role in the socialization of youth. The functions of the discotheque as a space for informal communication and self-expression are analyzed, along with its emotional impact on adolescents. The author addresses the psychophysiological effects of rhythmic music and emphasizes the importance of a conscious, genre-style-based approach to musical analysis within choreographic activity. The pedagogical potential of choreography as a means of moral and spiritual development and cultural education of young people is also summarized.

Keywords: choreographic education, disco dance, informal communication, musical analysis, pedagogical influence, rhythm and emotion, youth socialization.

Постановка наукової проблеми. У сучасному молодіжному середовищі спостерігається зростання популярності танцювальних практик, зокрема диско-культури, як форми дозвілля, самовираження та неформальної соціалізації. Водночас активне використання ритмічної музики, гучних звукових ефектів та

емоційної експресії породжує потребу в осмисленні впливу цих чинників на психоемоційний стан підлітків. Недостатньо вивченими залишаються педагогічні засади використання диско-танцю у виховній діяльності, а також можливості свідомого жанрово-стильового аналізу музичного супроводу в хореографічній освіті. Це зумовлює актуальність дослідження диско як культурного феномену, що потребує глибшого наукового осмислення в контексті мистецької педагогіки та підліткової соціалізації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вітчизняні науковці (Н. Мозгальова, О. Теплова та ін.) акцентують увагу на жанрово-стильовому аналізі та виховному потенціалі хореографії. Вплив музики на психоемоційний стан особистості досліджували Н.-А. Arjmand та інші; соціальні аспекти диско-культури - Н. Docker, Н. Neiser. Однак взаємозв'язок емоційного впливу танцювальної музики з педагогічними підходами залишається недостатньо вивченим.

Мета статті – проаналізувати вплив диско-культури на молодь та визначити педагогічний потенціал хореографії у цьому контексті.

Виклад основного матеріалу: У середині 70 років ХХ століття танцювальна музика на майданчиках почала втрачати свою новизну, стала комерційною і застарілою. Твіст, шейк, фокстрот пішли в минуле, але нова форма – жартівливий танець у стилі «диско» став дуже актуальним. Диско танець – це форма імпровізованих рухів. Коли велика кількість юнаків та дівчат танцюють разом в ритмі музики, то ефект від колективного збудження, напруги і задоволення завжди величезний.

Звичайно, що молоді люди не ходять поодиночі на дискотеку, а щонайменше утрюх, учотирюх, частіше групами. При цьому почуття групи додає відчуття захищеності і забезпечує спочатку нерішучі спроби зав'язати контакт з партнером протилежної статі.

При всіх функціях і атрибутах дискотеки є неписані правила і при встановленні приятельських контактів. Вони не особливо нові, але, ймовірно, їх ніколи так сліпо не дотримувалися, як тепер. Головне – ретельне дотримання традиційних звичаїв на дискотечі. Ці ритуали, кожному відомі, але потребують пояснення. Наприклад, найважливіший крок першого знайомства – це контакт поглядів, який відбувається ще до запрошення на танець. Він викликає зменшення ризику, який позначив би удар по самоповазі. Зустріч поглядів є щось у вигляді угоди. Це перша частина дії. Після контакту поглядів настає фаза початку розмови. Хлопець запрошує дівчину або на танець, або до стійки у барі. Наступна друга частина договору полягає в тому, що той, хто запрошує, платить за напій своєї обраниці. Найсер Х. аналізує це різкіше: «Те, що молода людина платить рахунок за дівчину, це є для зовнішнього спостерігача знаком її приналежності, в сенсі повноважного права розпоряджатися, яке тепер набуває хлопець по відношенню до дівчини. У зв'язку з цим цікаво, що такі дівчата, які не бажають з хлопцем близьких стосунків, платять рахунок самі, щоб не зменшити свою достоїнствість в очах інших потенційних партнерів [5, с.120].

Зв'язок між психічним станом збудження і музикою доведений багатьма дослідниками. Встановлено, що хард-рок, хеві-треш-метал і марші помітно

ведуть до агресивної поведінки слухачів. Був встановлений безпосередній зв'язок між биттям пульсу і ритмом дихання, з одного боку, і ударами барабана – з іншого. Гучність і ритм впливають на дихання, пульс, кров'яний тиск, опірність шкіри і мозково-електричну активність. При дисонансах або дисгармоніях, як і при музичному темпі 120 ударів метронома в хвилину, настає звуження зіниць і контракція судин [4, с. 2]. Іншими словами, ритми діють на вегетативну нервову систему і це не керований процес.

Окрім психофізіологічного способу сприйняття музики, стилю та жанру, який формується на рівні підсвідомості ще з дитячих років, існує й усвідомлений, структурований підхід до музичного матеріалу, що ґрунтується на теоретичних та практичних знаннях майбутнього фахівця. Як зазначають Н. Мозгальова, М. Сушицький та А. Новосадова, «Музичний аналіз визначається множинністю його видів. Зокрема, у музикознавстві великого значення набуває питання цілісного аналізу, яке розглядається у контексті взаємовідношення усіх виразових засобів, логіки музичної думки. Художньо-педагогічний аналіз, який опирається на музикознавчий, має на меті розуміння учнями художньої цінності композицій, опанування прийомів, які використовував композитор» [1, ст. 71].

Арджманд Х. наголошує на існуючій проблемі пригноблюючих станів збудливості на дискотеці: «Тривалий одноманітний ритм і величезні децибели звукозапису негативно впливає на нервову систему відвідувачів дискотек. Вони роздражнюють емоційність, яка не загальмована, що може довести до агресивності. Звук впливає на інтенсивність відчуттів, але не на їх естетичне сприймання. Дуже велика гучність при однаковому ритмі, що тривалий час застосовується, не підсилює музичну якість, а лише збуджує емоції. В основі багатьох музичних творів містяться інтенсивно зростаюче соло на барабані, а також всі інші атрибути ударних інструментів. Акустична екзальтовані шуми з невизначеною тональністю і інтервалами, з тривалою напруженістю і різкою дисгармонією ведуть і без великої гучності до межі збудження і нервозності» [3, с.5,6].

Очевидно, що дискотеки відіграють велику роль у соціалізації молоді, але відвідувачі засвоюють тут способи поведінки, що протистоять тим нормам, які вони отримують через соціальні інститути, як школа, хореографічні студії і тому подібне. На дискотеках як частині молодіжної культури розвиваються нові форми спілкування і комунікативні структури, з якими ідентифікуються можливості самовиразу і саморозвитку молоді. Хоча дискотеки пов'язані з комерційним використанням, слід припустити, що так реалізуються потреби і специфічні форми дозвілєвої діяльності.

Диско-танець, як і заняття хореографічним мистецтвом загалом, виступає ефективним засобом соціалізації та особистісного розвитку підлітків завдяки своїй доступності, емоційній виразності та широкій популярності в молодіжному середовищі. Як зазначають О. Теплова, І. Науменко та А. Мала «Хореографічне мистецтво є одним із найдоступніших і найпопулярніших видів художньої діяльності та чудовим вихователем. У процесі хореографічного навчання в колективі необхідно виховувати вміння чути самого себе, своїх

товаришів, музичний супровід, відчувати характерні особливості певного твору» [2, ст. 123].

Висновки. Диско-танець виступає важливим інструментом соціалізації молоді, сприяючи емоційному розрядженню, формуванню контактів та самовираженню. Водночас його вплив на психіку не завжди є позитивним - ритмічна одноманітність та висока гучність можуть провокувати збудження й агресію. Це потребує педагогічного осмислення й інтеграції музично-теоретичних знань у практику хореографічної освіти. Гармонійне поєднання естетичного й емоційного компонентів у роботі з танцювальною музикою здатне реалізувати виховний потенціал сучасної молодіжної культури.

Список використаних джерел

1. Мозгальова Н.Г., Сушицький М.І., Новосадова А.А. Специфіка підготовки вчителів музичного мистецтва і хореографії до жанрово-стильового аналізу. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова*. Серія 14: Теорія і методика мистецької освіти. 2021. Вип. 28. С. 69–75.
2. Теплова О.Ю., Науменко І.В., Мала А.С. Педагогічне керівництво розвитком креативності молодших школярів у хореографічному гуртку. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова*. Серія 14: Теорія і методика мистецької освіти. 2024. Вип. 31. С. 121–129.
3. Arjmand H.-A. Emotional responses to music: shifts in frontal brain asymmetry mark periods of musical change [Електронний ресурс] / H.-A. Arjmand, J. Hohagen, B. Paton, N. S. Rickard. *Frontiers in Psychology*. 2017. Т. 8. Стаття 2044. С. 1–12. Режим доступу: <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2017.02044> (дата звернення: 01.07.2025). Назва з екрана.
4. Docker H. H. *Problem der Lautstärke in der Diskothek*. Berlin, 1977. 55–72 s.
 1. Neiser H., Mezger W., Verdin G. Jugend in Trance. Diskotheken in Deutschland. Heidelberg : Mayer, 1979. 127 s.